

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 518/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) o prijatej ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 154/2009 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 77/2018 z 22. mája 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 154/2009 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 77/2018 z 22. mája 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice II je povinný [REDACTED] nahradiť trovy konania v sume 450,23 € (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťtri centov) na účet advokáta JUDr. Richarda Kovalčíka, Rázusova 1, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 154/2009 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého konania okresného súdu v procesnom postavení žalobcu, v ktorom sa domáha vyslovenia neplatnosti rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na adrese [REDACTED].

3. Sťažovateľ poukázal v ústavnej sťažnosti na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 889/2014 z 21. júla 2015 (ďalej len „prvý nález ústavného súdu“) a na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 77/2018 z 22. mája 2018 (ďalej len „druhý nález ústavného súdu“), ktorými ústavný súd skôr vyslovil porušenie jeho práv uvedených v bode 1 postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

4. Sťažovateľ ďalej uviedol, že pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 21. október 2019, bolo odročené z dôvodu rozhodnutia o zmene strán sporu. Podľa sťažovateľa okresný súd odvtedy nenariadil nový termín pojednávania, nerozhodol o zmene strán sporu a ani nevykonal iný úkon, o ktorom by sťažovateľ mal vedomosť. Sťažovateľ tiež konštatoval, že od začatia napadnutého konania (18. septembra 2009) okresný súd nielenže nerozhodol vo veci samej, ale ani sa neuskutočnilo ani jedno pojednávanie.

5. Sťažovateľ sa preto domnieva, že *„aj napriek... dvom nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré jednoznačne konštatovali, že nečinnosťou porušovateľa dochádza k prieťahom v konaní, prieťahy v konaní naďalej trvajú a vec nie je do dnešného dňa právoplatne ukončená, a to aj napriek tomu, že od vydania druhého nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky uplynuli už viac ako 2 roky.“*

6. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 uvedených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ tiež žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € a o náhradu trov konania.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

a uznesením č. k. IV. ÚS 518/2020-15 z 22. októbra 2020 ju podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie v prípade namietaného porušenia v bode 1 označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa postupu okresného súdu v napadnutom konaní v období do právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu bola ústavná sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako neprípustná dôvodu prekážky *res iudicata* podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, pretože o namietanom porušení v bode 1 označených práv sťažovateľa ústavný súd už rozhodol nálezmi uvedenými v bode 3.

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania vyjadril predseda okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprV 766/2020 z 2. novembra 2020. Vo vyjadrení, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 10. novembra 2020, predseda okresného súdu uviedol:

„Nález ústavného súdu v predmetnom konaní bol doručený dňa 2.7.2018. Následne sťažovateľ cestou svojho právneho zástupcu po výzve súdu v septembri 2018 požiadal o pristúpenie ďalších osôb do konania, čomu súd vyhovel uznesením zo dňa 7.11.2018, ktoré ale nadobudlo právoplatnosť až 3.4.2019. V auguste 2019 určila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 21.10.2019, o odročenie ktorého požiadal samotný právny zástupca sťažovateľa písomným podaním zo dňa 16.10.2019 a zároveň doručil návrh na zmenu strany sporu na strane žalovaných. Súd jeho žiadosť akceptoval a o navrhovanej zmene rozhodol uznesením zo dňa 4.12.2019. Okrem opakovaného doručovania predmetného uznesenia vo veci nebol vykonaný od uvedeného termínu žiaden úkon. Vzhľadom na vyššie uvedené je nutné pripustiť, že napriek vytýčenému pojednávaniu (ktoré bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa) je postup súdu po náleze ústavného súdu možné označiť za neefektívny a nesústreďený, majúci za následok neprimeranú dĺžku konania.“

9. Právny zástupca sťažovateľa v stanovisku z 24. novembra 2020, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu, uviedol okrem iného, že „Okresný súd Košice II vo svojom vyjadrení priznáva, že k priebehu v konaní naďalej dochádza a že ústavná sťažnosť sťažovateľa je dôvodná.“

... sťažovateľ požiadal o odročenie ústneho pojednávania výlučne len z toho dôvodu, že nakoľko došlo pred pojednávaním k právnym skutočnostiam, ktoré zakladali prevod vlastníckeho práva k viacerým bytom v bytovom dome... bolo nevyhnutné vzhľadom na procesnú stránku veci upraviť okruh žalovaných tak, aby v konaní mohli realizovať procesné práva a povinnosti aktuálni žalovaní. Nakoľko bolo potrebné, aby Okresný súd Košice II do termínu nariadeného pojednávania nielen rozhodol o zmene strán sporu (žalovaných), ale taktiež novým žalovaným doručil žalobu, ako aj upovedomenie o termíne pojednávania (t.j. neodňal im právo na spravodlivý proces), čo objektívne nebolo možné, sťažovateľ si dovoľil Okresnému súdu Košice II v záujme hospodárnosti konania navrhnúť odročenie pojednávania.

... návrh sťažovateľa na odročenie ústneho pojednávania nie je možné považovať za konanie sťažovateľa, v dôsledku ktorého v konaní pretrvávajú prieťahy v konaní. Naopak, vyššie uvedený návrh sťažovateľa mal prispieť len k tomu, aby bola zachovaná hospodárnosť konania, keďže pojednávanie nariadené na deň 21.10.2019 by sa buď (i) nemohlo objektívne vôbec uskutočniť (nakoľko by súd nestihol rozhodnúť o zmene strán sporu a tieto včas oboznámiť s termínom pojednávania) alebo by sa (ii) muselo opakovať (za účelom zachovania práva nových strán sporu na spravodlivý proces, t.j. možnosť realizácie procesných práv a povinností).“.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv označených v bode 1.

III.

Chronológia úkonov v napadnutom konaní okresného súdu vykonaných v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu

11. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a zo súdneho spisu okresného súdu, ktorý bol vyžiadaný, zistil tento priebeh napadnutého konania okresného súdu v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu:

- 14. júna 2018 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na zmenu strany sporu na strane žalovaných z dôvodu zmeny vlastníkov bytov;
- 5. septembra 2018 bola odoslaná výzva sťažovateľovi na doplnenie návrhu na zmenu subjektu na strane žalovaných;
- 17. septembra 2018 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľa na výzvu;
- 7. novembra 2018 bolo vydané ďalšie uznesenie o zmene strán sporu na strane žalovaných a pristúpenie ďalších žalovaných v 36. a 37. rade;
- 24. októbra 2018 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „*tretia námietka zaujatosti vo veci*“;
- v decembri 2018 bolo zisťované doručovanie uznesenia zo 7. novembra 2018 procesným stranám so zistením, že 2 zásielky sa vrátili s poznámkou adresát neznámy a 2 zásielky ako neprevzaté v odbernej lehote;
- vo februári 2019 bol zisťovaný aktuálny pobyt adresátov, ktorým zásielky neboli doručené;
- 3. augusta 2019 bol nariadený termín pojednávania na 21. október 2019;
- 16. októbra 2019 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na zmenu strany sporu a žiadosť o odročenie pojednávania, ktorá bola akceptovaná zákonnou sudkyňou;
- 4. decembra 2019 bolo uznesením rozhodnuté o procesnom návrhu sťažovateľa zo 16. októbra 2019;
- 6. augusta 2020 bol daný pokyn na doručenie uznesenia zo 4. decembra 2019 žalovanému v 34. rade, keďže zo súdneho spisu bolo zistené, že omylom došlo k doručovaniu inej sporovej strane opakovane.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

16. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníkov konania. Táto povinnosť všeobecného súdu aktuálne vyplýva z čl. 17 základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16.1 Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že jednou zo základných povinností sudcu je vykonávať svoje povinnosti svedomito, v pridelených veciach konať plynulo bez zbytočných prietáhov (§ 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

18. Pokiaľ ide o kritérium faktickej a právnej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania okresného súdu (rozhodovanie o určení neplatnosti rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome) tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a podľa názoru ústavného súdu táto vec nie je právne zložitá. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na právnu zložitosť tejto veci. Pokiaľ však ide o faktickú (skutkovú) zložitosť veci, možno podľa názoru ústavného súdu považovať vec po skutkovej stránke za zložitejšiu, čo je spôsobené vysokým počtom osôb žalovaných sťažovateľom, ktorých je momentálne 37 a ktoré zároveň nemajú spoločného zástupcu. Z dôvodu zmien vlastníkov bytov v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu okresný súd už dvakrát rozhodoval o zmene strán sporu na strane žalovaných, z čoho vyplývajú aj problémy s doručovaním zásielok vysokému počtu žalovaných (napr. viacnásobné doručovanie zásielky tomu istému žalovanému, resp. nedoručenie zásielky niektorým žalovaným a následné zisťovanie adresy ich pobytu). Aj napriek konštatovanej skutkovej zložitosti

veci, ktorá má podiel na doterajšej dĺžke napadnutého konania okresného súdu, táto sama osebe nemôže žiadnym spôsobom ospravedlniť doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu vo veci samej, ktorá nie je právoplatne skončená ani po viac ako 11 rokoch od podania žaloby sťažovateľom.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu signalizovali nevykonanie okresným súdom alebo zákonom určených procesných úkonov či neposkytnutie potrebnej súčinnosti zo strany sťažovateľa ako žalobcu v napadnutom konaní okresného súdu. Zároveň predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietal správanie sťažovateľa, ktoré by malo za následok predĺženie napadnutého konania. Ústavný súd však pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania zákonom (v tejto veci návrh na zmenu strany sporu na strane žalovaných a následné odročenie pojednávania z dôvodu hospodárnosti napadnutého konania) spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv teda sťažovateľ neprispel svojím správaním k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní okresného súdu, avšak musel si byť vedomý toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Ústavný súd na túto skutočnosť prihliadol pri určení výšky finančného zadosťúčinenia sťažovateľovi.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku ich postupu došlo k porušeniu v bode 1 označených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu všeobecných súdov nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

21. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že už dvakrát rozhodol (bod 3), že postupom okresného súdu v tom istom napadnutom konaní došlo k porušeniu základného

práva (toho istého) žalobcu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v tom istom napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov. Aj napriek tomu napadnuté konanie okresného súdu nie je právoplatne skončené ani po viac ako 11 rokoch.

22. Ústavný súd konštatuje, že v období od právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu okresný súd rozhodol 7. novembra 2018 o zmene strán sporu na strane žalovaných. Následne vykonával iba úkony súvisiace s doručovaním uznesenia, a to až do 3. augusta 2019, keď nariadil termín pojednávania na 21. október 2019. V období od 7. novembra 2018 do 3. augusta 2019 tak okresný súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Po odročení pojednávania okresný súd rozhodol uznesením zo 4. decembra 2019 o procesnom návrhu sťažovateľa a následne v roku 2020 vykonal iba úkony súvisiace s jeho doručením. Ústavný súd nemohol nevziať do úvahy aj okolnosť pandémie vírusu COVID-19 a s ňou spojených obmedzení, ktoré sa významne dotkli aj výkonu súdnictva. Konkrétne sa to týka aj možnosti vykonania súdnych pojednávanií, čo nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu. V napadnutom konaní okresného súdu bude pravdepodobne počas trvania opatrení Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v rámci ochrany pred COVID-19 aj naďalej sťažená možnosť uskutočniť pojednávanie z dôvodu vysokého počtu žalovaných, ktorých prítomnosť na pojednávanií sa predpokladá. Ani to ale nezbavuje súd povinnosti pokúsiť sa využiť efektívne všetky dostupné procesné prostriedky na ukončenie konania v prvej inštancii meritórnym rozhodnutím.

23. Ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sám označil postup okresného súdu v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu za neefektívny a nesústredený. Ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

24. Okresný súd v napadnutom konaní teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu vo veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ stále nachádza. Iba rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

VI.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

25. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

27. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € z dôvodu, že *„od podania návrhu na začatie konania uplynula doba takmer 11 rokov a do dnešného dňa sa neuskutočnilo ešte ani jedno riadne pojednávanie, a to aj napriek tomu, že Ústavný súd Slovenskej republiky už prietahy v konaní opätovne konštatoval. Sťažovateľ má za to, že v súčasnom stave asi len finančné zadosťučinenie vo vyššej výške môže porušovateľa prinútiť k tomu, aby vo veci konal riadne a bez prietahov, resp. aby rešpektoval rozhodnutia... Ústavného súdu Slovenskej republiky a neignoroval ich tak, ako to dlhodobo robí.“*

29. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

30. Pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia musel ústavný súd zohľadniť konkrétne okolnosti posudzovanej veci v dvoch rovinách. V prvej z nich zohľadnil dĺžku napadnutého konania iba v období po právoplatnosti druhého nálezu ústavného súdu v kontexte s celkovou dĺžkou napadnutého konania, súčasne aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa. V druhej rovine nemohol ignorovať skutočnosť, že už dvakrát v tej istej veci rozhodol o porušení tých istých práv sťažovateľa, čo zvyšuje intenzitu pokračujúceho porušovania dotknutých práv. Ústavný súd tak dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 €.

31. Ústavný súd preto nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadostučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu, a preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

K bodu 3 výrokovej časti nálezu

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

34. Ústavný súd uvádza, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 zodpovedá sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola vo výške 1 062 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 je v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 450,23 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2020 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2020 zvýšenú o 20 % DPH.

36. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi odmenu a režijný paušál za podanie z 24. novembra 2020 (vyjadrenie sa k vyjadreniu predsedu okresného súdu k ústavnej

sťažnosti sťažovateľa). Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že sťažovateľ síce v tomto podaní reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu, ale sťažovateľom uvedené skutočnosti nemali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

37. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

38. Sťažovateľ zároveň žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Tomuto návrhu ústavný súd nevyhovel, pretože táto povinnosť už bola okresnému súdu uložená prvým nálezom ústavného súdu (bod 4 výroku tohto nálezu).

VII.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu